TASDIQLAYMAN
O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i
_____ I.Madatov
2025-yil 14-oktabr

Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti Filologiya va ijtimoiy fanlar fakulteti
70110701 - O'zbek tili va adabiyoti
1-bosqich yo‘nalishi talabalariga 1-semestr uchun
« Mumtoz tarixiy poetika » fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

Mavzu raqami	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo’ladi	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo’ladi	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremalar, kabi savollardan iborat bo’ladi	4-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo’ladi	5-QISM “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to’liq anglashga yo’naltiradigan savollardan iborat bo’ladi
1	Mumtoz tarixiy poetika fanining obyekti, maqsad va vazifalari (Fanning umumiy mazmuni, obyekti, maqsad va vazifalari).	Nazariy poetika, tarixiy poetika va adabiyot tarixi.(Poetika turlariga xos xususiyatlar va ularning paydo bo’lishi).	“Poetika” tushunchasi va uning vujudga kelishi (Poetikaga xos xususiyatlar va uning qanday vujudga kelishi)	Mumtoz tarixiy poetikaning fan sifatida shakllanishi (Aristotel, Farobiy, Ibn Sino, Sharq mumtoz poetikasi, XIX asrning II yarmi, A.N.Veselovskiy, V.Jirmunskiy)	A.Veselovskiyning “Tarixiy poetika” asari va uning predmeti (Asarda aks etgan nazariyalar va ularning adabiyotshunoslikdagi ahamiyati).
2	Mif og‘zaki ijod va yozma adabiyotning shakllanish manbai sifatida (Mif va uning shakllanish bosqichlari, ilk ibtidoiy tafakkur mahsuli).	Mif va afsona ta’rifi (Mif va afsonaning nazariy ta'rifi, xususiyatlari).	Mif va metamorfoza munosabati (Mifga xos xususiyatlar va metamorfozalarning miflarda aks etishi).	Mif va g'ayritabiiy timsollar (Mifologik timsollar va ularning badiiy adabiyotda aks ettirilishi).	Mif poetikasi (Miflarga xos xususiyatlar, ifoda uslubi va badiiy tasvir vositalari).
3	Sinkretizm tushunchasi (Sinkretizm atamasi mazmuni va u haqida olimlarning qarashlari).	Syujet haqida A.Veselovskiy qarashlari (Syujetning olim tomonidan ilmiy-nazariy jihatdan asoslanishi).	Motiv va syujet. Qahramon va syujet (Bu atamalarning bir-biridan farqli va o'zaro aloqadorlik jihatlari yoritiladi).	Qadimgi she'riyat sinkretizmi (Qadimgi davr va mumtoz adabiyotda aks etgan sinkretik xususiyatlar haqida)	Sinkretizm davrida adabiy turlar va ularning paydo bo’lishi haqidagi qarashlar: san’at va adabiy turlar munosabati. She’r, epos hamda drama va ularning ilk badiiy jarayondagi o’rni (A.Veseloviskiy, Ye.Meletinskiy qarashlari).
4	Mumtoz tarixiy poetika (tarixiy poetikaga xos xususiyatlar va uning vujudga kelishi).	Folklor janrlarining yozma adabiyotga kirib kelish. (Folklor va yozma adabiyot aloqadorligi va yozma adabiyotda folklor janrlarining aks etishi)	Folklor poetikasining muhim xususiyatlari (Xalq og’zaki ijodi janrlarining uslubi, kompozitsiyasi, ularda qo’llaniladigan badiiy tasvir vositalari)	Adabiy-tarixiy mavzudagi asarlarda xalq og'zaki ijodining ta'sir masalasi ("O'g'uznoma", "Oltun yorug', "Bilgamish", "Qissasi Rabg'uziy" , Ulug'bekning "To'rt ulus tarixi" kabi asarlar).	"Qo’rqut ota kitobi” folklor na’munasi sifatida (Dostondagi obrazlar va unga xos poetik xususiyatlar).
5	Aristotel “Poetika”sining adabiyotshunoslik fani rivojida tutgan o‘rni (Asar mazmuni, unda ilgari surilgan masalalar va ahamiyati).	“Poetika” so'z san’atiga bag'ishlangan maxsus tadqiqot (Asarda ilgari surilgan masalalar va asarning 3 qismi haqida ma'lumot).	Lirik, epik, dramatik turlarning o‘ziga xos xususiyatlarini ayting. (3 turga xos xususiyatlar va bir-biridan farqli jihatlari).	"Mimesis" va "Katarsis" atamalarini izohlang (Aristotelning bu atamalarga oid qarashlari).	“Poetika” asarining Sharq adabiyotiga ta’siri (Farobiy va boshqa olimlarning poetika asariga yozgan sharhlari va qarashlari).
6	Farobiyning hayoti va faoliyati (Farobiy hayoti va faoliyatining muhim qirralari)	Farobiyning adabiy-estetik qarashlari (Olimning adabiy-estetik qarashlari asosi, ahamiyati).	Farobiyning “Poetika” asari (Asarga xos xususiyatlar va unda ilgari surilgan masalalar).	She’r ilmi haqida Farobiy qarashlarini tahlil qiling (Farobiyning she'r ilmi haqidagi ilmiy-nazariy fikrlari).	Farobiy va Aristotel “Poetika”si (O’xshash va farqli jihatlari to’g’risida fikr yuriting).
7	Beruniyning hayoti va faoliyati (Beruniy hayoti va faoliyatining muhim qirralari).	Beruniy asarlarida adabiyotshunoslikka oid qarashlar (Olimning adabiyotshunoslikka oid asarlarida ilmiy-nazariy fikrlar).	"Mineralogiya" asari fanning qaysi sohasiga tegishli (Asar haqida ma'lumot, asarning mazmun-mundarijasi)?	Beruniy asarlarida kichik adabiy janrlar (“Mineralogiya” va “O’tmish xalqlardan qolgan yodgorliklar” asarlarida hikoyat, rivoyatlarning aks etishi).	Beruniyning afsonalarni saralab olish tamoyili (“Mineralogiya” va “O’tmish xalqlardan qolgan yodgorliklar” asarlarida hikoyat va rivoyatlarning keltirilish sabablari va usullari).
8	Turkiy poetika (Turkiy poetikaga xos xususiyatlar va uning shakllanishi).	Mumtoz adabiyotshunoslikda she'rshunoslik taraqqiyoti (Mumtoz nasr va nazm xususiyatlari).	Ilmi maoni va ilmi bayon nimani o'rganadi (Mumtoz poetikaning asosiy tasvir usullari haqida ma'lumot)?	Turkiy adabiyotshunoslikda adabiy-nazariy fikrlar taraqqiyoti (Mahmud Qoshg'ariy, Yusuf xos Hojib, Mirzo Ulug'bek, Shayx Ahmad Taroziy, Alisher Navoiy)	Turkiy poetikaning shakllanishida “Funun ul-balog‘a”ning o‘rni (Asar haqida va unda aks etgan poetikaga oid nazariyalar).
9	Tarixiy asarlarda so’zga munosabat (Farobiy, Abulg'ozi Bahodirxon, Rashididdin, Mahmud Qoshg'ariy, Ulug'bek, A.Navoiy).	“To’rt ulus tarixi” adabiyotshunoslik obyekti sifatida. (Asarning ahamiyati va u haqida olimlarning qarashlari)	Temuriylar davrida adabiy-nazariy qarashlarning shakllanishi (Bu davrda yaratilgan asarlar va adabiy-nazariy fikr taraqqiyoti).	Tarixiy manbalarda janrlarning o'rni (“To’rt ulus tarixi” asarida aks etgan janrlar misolida).	Hikoyat janri poetikasi (Hikoyat janriga xos xususiyatlar, uslubi, badiiyati).
10	Epik tur va uning o'ziga xos xususiyatlari (Epik tur janrlari tasnifi).	Badiiy ijod turlarining paydo bo'lishi va shakllanishi (Adabiy tur tushunchasining paydo bo'lishi. Epik, lirik, dramatik turlarga ajratish masalasi).	Adabiy turga oid ilmiy yondashuvlar (Adabiy tur va janrlar munosabati).	To'rtinchi adabiy tur haqida mulohazalar (To'rtinchi adabiy tur bo'yicha adabiyotshunoslarning qarashlari).	Badiiy adabiyotni turlarga ajratishda olimlarning qarashlari (Belenskiy va Gegelning nazariy qarashlari).
11	Majoz va ramz haqida (Majoz va ramzning kelib chiqishi, o’ziga xos xususiyatlari, farqli tomonlari).	Majoziy obrazlarning badiiy talqini. ("Farhod va Shirin" dostonida majoziy ishq talqini.)	Majoziy-ramziy ishq (Majoziy-ramziy ishq xususiyatlari. A.Navoiy ijodidan misollar bilan tushuntiring).	Navoiyning “Lison-ut-tayr” dostonida ramziy obrazlar (Asardagi ramziy obrazlar tahlili).	Ramziy obrazlar va mif munosabati (Miflarda aks etgan ramziy obrazlar haqida ma'lumot).
12	Debocha janri (Debochalarning janr xususiyatlari)	Alisher Navoiy devonlariga yozilgan debochalarning ilmiy qimmati (“Xazoyin ul-maoniy”, “Badoye’ ul-bidoya” debochasi).	Debochalarning tuzilishi va tasnifi (Debochalarning kompozitsion tuzilishi va tasnifi).	Debocha poetikasi (Debocha poetikasiga xos xususiyatlar, badiiyati).	She'riy va nasriy debochalarning o'ziga xos xususiyatlari (Misollar asosida yoriting).

13	Tazkira janri tabiati (Tazkiraning janr xususiyatlari).	Qadimgi davrdan XX asrga qadar yaratilgan tazkiralar tasnifi (Faxriya janri va unda yaratilgan asarlar haqida ma’lumot).	Tarixiy-zamonaviy tazkiralarning o'ziga xos xususiyatlari ("Lubob ul-albob”, "Tazkirat ush-shuaro" asarining adabiy-ilmiy qimmati).	Navoiyning "Majolis un-nafois"asarining adabiy-ilmiy qimmati ("Majolis un-nafois"ning tuzilishi, majlislarda ilgari surilgan masalalar, adabiy qimmati).	Tazkiralarning ilmiy qimmati (Tarixiy va zamonaviy tazkiralarning o’ziga xos xususiyatlari).
14	Mumtoz nasr poetikasi o'zbek adabiyoti tarixining ajralmas qismi (Mumtoz nasr poetikasining o'ziga xos xususiyatlari).	Nasr va nazm haqida (Nasr va nazmning o'ziga xos janriy belgilari, farqlari).	G'ariba fani haqida (G'ariba ilmi ta'rifi, uning adabiyotshunoslikdagi o'rni).	Saj’ san’ati haqida (Nasrda saj' san'atining o'rni, mumtoz nasr xususiyatlari).	She’riy asarlardagi nasriy sarlavhalar (She'riy asarlarda nasriy sarlavhalarning keltirilishi va ahamiyati).
15	She’riy nutq va uning o'ziga xos xususiyatlari (She'riy nutqqa xos jihatlar, uning nasrdan farqli jihatlari).	Badiiy matnni tarkidlab tushunish .	Badiiy matnni tahlil etish tamoyillari.	Badiiy matnning struktural tahlildagi o'rni.	Mumtoz she’riy matnlarda badiiy san’atlar va ularning matn poetikasidagi o'rni.
16	Qadimgi turkiy yodgorliklarning formal-poetik xususiyatlarini o'rganish (O'rxun- Enasoy yodgorliklariga xos bo'lgan poetik xususiyatlar va qo'llangan badiiy vositalar haqida).	Moniylik mifologiyasida ramziy obrazlar talqini (Moniylik oqimiga xos asarlarlarda qo’llangan badiiy tasvir vositalari va falsafiy ta’limotning aks ettirilishi).	Moniylar tavbanomasi (“Xuastuanift”) asari haqida. (Moniylik tavbanomasining yaratilishi va undagi falsafiy ta’limot haqida).	“Oltin yorug’”ning yaratilish tarixi va asardagi falsafiy ta’limot ("Oltin yorug'" asarining yaratilishi, motivlari va adabiy qimmati).	Buddaviylik oqimiga oid asarlarning matniy xususiyatlari (Buddaviylik adabiyotlarining poetik xususiyatlari haqida).
17	Beruniyning “Mineralogiya”, “Osor al-boqiya” asarlari (Asar mazmun-mohiyati va unda qo’llangan rivoyat, afsona va hikoyatlar tahlili).	Tarixiy obrazlar va ularning taraqqiyoti (“Jome ut-tavorix”, “To’rt ulus tarixi” asarlarida O’g’uz xoqon obrazining qiyosiy tahlili).	“O’g’uznoma” dostonida O’g’uz xoqon timsoli (O'g'uz hoqon obrazi talqini, unga xos xususiyatlar).	“Yusuf va Zulayho” turkumidagi dostonlar va diniy manbalardagi Yusuf qissalarining qiyosiy tahlili ("Yusuf va Zulayho" turkumidagi dostonlarning diniy manbalar bilan qiyosi).	Qutbning “Xusrav va Shirin” dostonidagi obrazlar talqini (Dostonda Xusrav va Shirin obrazlari talqini, Farhod va Shirin obrazlari bilan qiyosiy tahlili).
18	"Xamsa" dostonlaridagi obrazlar genezisi va evolyutsiyasi ("Farhod va Shirin" dostoni misolida)	"Xamsa" dostonlaridagi obrazlar genezisi va evolyutsiyasi ("Layli va Majnun" dostoni misolida)	Mumtoz adabiyotda xamsachlik an'anasi (N.Ganjaviy, X.Dehlaviy, A.Jomiy va A.Navoiy xamsalari. Mushtarak va farqli jihatlar).	"Sab'ai sayyor" dostonida ramzlar va ranglar poetikasi (Dostonning ramziy obrazlari, ranglardagi ramziy jihatlar).	"Xamsa" dostonlari va mif munosabati ("Farhod va Shirin", "Saddi Iskandariy" dostonlari misolida).
19	Sharq adabiyotida epik janrlarning taraqqiyoti (hikoya, qissa, rivoyat va h.k)	Sharq adabiyotida lirik asarlarning taraqqiyoti (g'azal, tuyuq, qasida, muxammas va h.k.)	Mif og‘zaki ijod va yozma adabiyotning shakllanish manbai sifatida (Mifning badiiy adabiyotga ta'siri).	Mif va g'ayritabiiy timsollar (Kentavrlar, evrilishlar, metamorfoza).	Qays Roziy va mumtoz adabiyot poetikasi masalalari (Ajam she'r o'lchovlar lug'ati" asari misolida).
20	Mif va rivoyat poetikasi (Mif va rivoyat poetikasiga xos xususiyatlar, farqli belgilari).	Ahmad Taroziyning "Funun al- balog'a" asari- mumtoz poetikaga oid nodir manba sifatida (Unda yoritilgan aruz ilmi, qofiya, she'r san'ati ilmi haqida).	Ahmad Taroziyning "Funun al-balog'a" asarida uchraydigan adabiy tur va janrlar talqini ("Funun al-balog'a" asarining mazmun-mohiyati, adabiy tur va janrlar talqini, asarning qimmati).	"Majolis un-nafois" majlislarida Temuriy shahzodalar ta'rifi (Tazkiraning 7-majlisi, unda ilgari surilgan masalalar).	"Majolis un-nafois" tazkirasida majlislar tahlili (Tazkiraning 8 majlisi, ularda ilgari surilgan masalalar, 8-majlis haqida).
21	Sinkretizm tushunchasi (Sinkretizm atamasi mazmuni va u haqida olimlarning qarashlari).	Syujet haqida A.Veselovskiy qarashlari (Syujetning olim tomonidan ilmiy-nazariy jihatdan asoslanishi).	Motiv va syujet. Qahramon va syujet (Bu atamalarning bir-biridan farqli va o'zaro aloqadorlik jihatlari yoritiladi).	Qadimgi she'riyat sinkretizmi (Qadimgi davr va mumtoz adabiyotda aks etgan sinkretik xususiyatlar haqida)	Sinkretizm davrida adabiy turlar va ularning paydo bo’lishi haqidagi qarashlar: san’at va adabiy turlar munosabati. She’r, epos hamda drama va ularning ilk badiiy jarayondagi o’rni (A.Veseloviskiy, Ye.Meletinskiy qarashlari).
22	"Xamsa" dostonlaridagi obrazlar genezisi va evolyutsiyasi ("Layli va Majnun" dostoni misolida)	"Xamsa" dostonlaridagi obrazlar genezisi va evolyutsiyasi ("farhod va Shirin" dostoni misolida)	Mumtoz adabiyotda xamsachlik an'anasi (N.Ganjaviy, X.Dehlaviy, A.Jomiy va A.Navoiy xamsalari. Mushtarak va farqli jihatlar).	"Hayrat ul-abror" dostonida hikoyatlar poetikasi (Hikoyatlarda ilgari surilgan masalalar, ulardagi obrazlar va ramziy jihatlar).	"Xamsa" dostonlari va mif munosabati ("Saddi Iskandariy" dostonlari misolida).
23	Badiiy ijod turlarining paydo bo'lishi	Adabiy turga oid ilmiy yondashuvlar	Epik tur va uning o'ziga xos xususiyatlari	Lirik tur va uning o'ziga xos xususiyatlari	To'rtinchi adabiy tur haqida mulohazalar
24	Rivoyat janri bo'yicha kimlar tadqiqot olib borgan?	"Sudur" qanday janr?	Janr tushunchasi va janrga ajratish muammosi	Janrlarning yozma adabiyotga kirib kelish qonuniyatlari.	Rivoyat janri poetikasi
25	Sharq adabiyotshunosligida ilmi adabning qanday turlari shakllangan?	Ilmi bayon nimani o'rganadi?	She'r ilmi haqida Farobiy qarashlarini tahlil qiling?	Sharq adabiyotshunosligida ilmi adabning qanday turlari shakllangan?	Turkiy poetikaningshakllanishida "Funun ul-balog'a"ning o'rni.
26	Debocha janri (Debochalarning janr xususiyatlari)	Alisher Navoiy devonlariga yozilgan debochalarning ilmiy qimmati (“Xazoyin ul-maoniy”, “Badoye’ ul-bidoya” debochasi).	Debochalarning tuzilishi va tasnifi (Debochalarning kompozitsion tuzilishi va tasnifi).	Debocha poetikasi (Debocha poetikasiga xos xususiyatlar, badiiyati).	She'riy va nasriy debochalarning o'ziga xos xususiyatlari (Misollar asosida yoriting).
27	Qadimgi turkiy yodgorliklarning formal-poetik xususiyatlarini o'rganish (O'rxun- Enasoy yodgorliklariga xos bo'lgan poetik xususiyatlar va qo'llangan badiiy vositalar haqida).	Moniylik mifologiyasida ramziy obrazlar talqini (Moniylik oqimiga xos asarlarlarda qo’llangan badiiy tasvir vositalari va falsafiy ta’limotning aks ettirilishi).	Moniylar tavbanomasi (“Xuastuanift”) asari haqida. (Moniylik tavbanomasining yaratilishi va undagi falsafiy ta’limot haqida).	“Oltin yorug’”ning yaratilish tarixi va asardagi falsafiy ta’limot ("Oltin yorug'" asarining yaratilishi, motivlari va adabiy qimmati).	Buddaviylik oqimiga oid asarlarning matniy xususiyatlari (Buddaviylik adabiyotlarining poetik xususiyatlari haqida).

28	Tazkira janri tabiati (Tazkiraning janr xususiyatlari).	Qadimgi davrdan XX asrga qadar yaratilgan tazkiralar tasnifi (Faxriya janri va unda yaratilgan asarlar haqida ma’lumot).	Tarixiy-zamonaviy tazkiralarning o'ziga xos xususiyatlari ("Lubob ul-albob”, "Tazkirat ush-shuaro" asarining adabiy-ilmiy qimmati).	Navoiyning "Majolis un-nafois"asarining adabiy-ilmiy qimmati ("Majolis un-nafois"ning tuzilishi, majlislarda ilgari surilgan masalalar, adabiy qimmati).	Tazkiralarning ilmiy qimmati (Tarixiy va zamonaviy tazkiralarning o’ziga xos xususiyatlari).
29	Mumtoz tarixiy poetika fanining obyekti, maqsad va vazifalari (Fanning umumiy mazmuni, obyekti, maqsad va vazifalari).	Nazariy poetika, tarixiy poetika va adabiyot tarixi.(Poetika turlariga xos xususiyatlar va ularning paydo bo’lishi).	“Poetika” tushunchasi va uning vujudga kelishi (Poetikaga xos xususiyatlar va uning qanday vujudga kelishi)	Mumtoz tarixiy poetikaning fan sifatida shakllanishi (Aristotel, Farobiy, Ibn Sino, Sharq mumtoz poetikasi, XIX asrning II yarmi, A.N.Veselovskiy, V.Jirmunskiy)	A.Veselovskiyning “Tarixiy poetika” asari va uning predmeti (Asarda aks etgan nazariyalar va ularning adabiyotshunoslikdagi ahamiyati).
30	Sinkretizm tushunchasi (Sinkretizm atamasi mazmuni va u haqida olimlarning qarashlari).	Syujet haqida A.Veselovskiy qarashlari (Syujetning olim tomonidan ilmiy-nazariy jihatdan asoslanishi).	Motiv va syujet. Qahramon va syujet (Bu atamalarning bir-biridan farqli va o'zaro aloqadorlik jihatlari yoritiladi).	Qadimgi she'riyat sinkretizmi (Qadimgi davr va mumtoz adabiyotda aks etgan sinkretik xususiyatlar haqida)	Sinkretizm davrida adabiy turlar va ularning paydo bo’lishi haqidagi qarashlar: san’at va adabiy turlar munosabati. She’r, epos hamda drama va ularning ilk badiiy jarayondagi o’rni (A.Veseloviskiy, Ye.Meletinskiy qarashlari).